

NEGERI KELANTAN

Warta Kerajaan

DITERBITKAN DENGAN KUASA

GOVERNMENT OF KELANTAN GAZETTE

PUBLISHED BY AUTHORITY

Jil. 76

No. 50

14hb Disember 2023

TAMBAHAN No. 3

PERUNDANGAN

Kn. P.U. 8.

نکري کلنتن

فرواواي ممغکيل مشوارت

اوندغ ۲ فرلمباکائن توبوه کراجان کلنتن

(بهاکين يغ فرتام)

اوليه کباوه دولي يغ مها موليا سلطان محمد ۷، دي، کي، دي، کي، عيم، دي، عيم، عين، دي، کي، (سلاغور)، دي، کي، (نکري سمبيلن)، دي، کي، (جوهر)، دي، کي، (فيراغ)، دي، کي، (فرييس)، دي، کي، (قدح)، دي، کي، (ترغکانو)، ايس، في، عيم، کي، ايس، جيه، عيم، کي، ايس، في، کي، کي، ايس، في، کي، ايس، في، ايس، کي، ايس، في، جيه، کي، سلطان دان يغ دفترتوان باکي نکري کلنتن دان جاجهن تعلقن.

سلطان کلنتن

بهاواسان مغيکوت فصل (1) فرکارا 46 اوندغ ۲ فرلمباکائن توبوه کراجان کلنتن (بهاکين يغ فرتام)، اد دشرطکن دانتارا لادين بهاوا کباوه دولي يغ مها موليا هندقله دري سماس کسماس ممغکيل ديوان اوندغن نکري :

مک اوليه يغ دمیکين، بيتا، سلطان محمد ۷، سلطان دان راج باکي نکري کلنتن دار النعيم دان سکالا جاجهن تعلقن قد منجانکن کواس يغ دبري کفد بيتا دباوه فرکارا 46 اوندغ ۲ فرلمباکائن توبوه کراجان کلنتن (بهاکين يغ فرتام) دغن اين منتفکن بهاوا 8،9،12،13 دان 14 جمادي الاول 1445هـ برسامان 22،23،26،27 دان 28 نوزيمبر 2023م سباکاي هاري ۲ فرسيدغن کالي يغ کدوا (بلنجاون) باکي تيمفوه فغکل فرتام ديوان نکري کلنتن يغ کليم بلس دان فرسيدغن ايت اکن داداکن فو کول 9.00 فاکي برتمفت دديوان اوندغن نکري، کوتا دار النعيم، کوتا بهارو، کلنتن.

ترمكتوب دأبستان نكري كويغ كريان فء ربيع الأخير 1445هـ برساماءن 22 اوكتوبر 2023م

دشن تيته فرينته،

داتو فغليما فرغ داتو حاج محمد نصر الدين بن حاج داود، ايس.جيه.عيم.كي.، دي.جيه.عيم.كي. جيه.عيم.كي. (كلنتن)

منتري بسر كلنتن

برتاريخ : 10 ربيع الأخير 1445هـ / 25 اوكتوبر 2023م

STATE OF KELANTAN**PROCLAMATION OF SUMMON
THE LAWS OF THE CONSTITUTION OF KELANTAN
(FIRST PART)**

BY HIS ROYAL HIGHNESS SULTAN MUHAMMAD V, D.K., D.K.M., D.M.N., D.K. (SELANGOR), D.K. (NEGERI SEMBILAN), D.K. (JOHOR), D.K. (PERAK), D.K. (PERLIS), D.K. (KEDAH), D.K. (TERENGGANU), S.P.M.K., S.J.M.K., S.P.K.K., S.P.S.K., S.P.J.K, SULTAN AND RULER OF THE STATE OF KELANTAN AND ALL ITS DEPENDENCIES.

Sultan of Kelantan

WHEREAS by Clause (1) of Article XLVI of the laws of the Constitution of Kelantan (*First Part*) it is provided, inter alia, that His Royal Highness shall from time to time summon the State Legislative Assembly.

NOW, THEREFORE, WE, By His Royal Highness Sultan Muhammad V, Sultan and Ruler of the State of Kelantan and all its dependencies, in exercise of the power conferred upon US under Article XLVI of the Laws of the Constitution of Kelantan (*First Part*) Do Hereby Appoint the 8, 9, 12, 13 & 14 Jamadil 1445H corresponding to 22, 23, 26, 27 & 28 November 2023M as the dates for the Second Meeting (Budget) of the First Session of the Fifteenth Legislative Assembly of the State of Kelantan and such meeting shall be held at 9.00 a.m on the aforesaid dates at the State Legislative Assembly, Kota Darulnaim, Kota Bharu, Kelantan.

Given at Istana Negeri Kota Bharu this day of 22 October 2023.

By Command,

Date 10 RabiulAkhir 1445H / 25 October 2023
[SUK.D200/420/4/Jld.IV()]

USTAZ DATO' HAJI MOHD NASSURUDDIN BIN HAJI DAUD, S.J.M.K., D.J.M.K. J.M.K (KELANTAN)
(DATO' PANGLIMA PERANG)
Menteri Besar
Kelantan

Kn. P.U. 9.

ENAKMEN SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2019
KAEDAH-KAEDAH SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2023

SUSUNAN KAEDAH

BAHAGIAN I
PERMULAAN

Kaedah

1. Nama dan permulaan kuat kuasa
2. Tafsiran

BAHAGIAN II
KUASA PENGARAH

3. Kuasa Pengarah terhadap aktiviti abstraksi, cari gali, pelencongan air dan aktiviti pengubahan sumber

BAHAGIAN III
PELESENAN

4. Lesen
5. Lesen menggerudi
6. Kelayakan
7. Syarat-syarat kelulusan
8. Lesen sementara

BAHAGIAN IV
KAWALAN ABSTRAKSI, CARI GALI, PELENCONGAN AIR DAN AKTIVITI
PENGUBAHAN SUMBER

9. Kawalan am
10. Kawalan abstraksi air tanah

Kaedah

11. Kawalan abstraksi air sungai dan lain-lain sumber air
12. Kawalan abstraksi air laut
13. Kawalan pelencongan air
14. Kawalan aktiviti pengubahan sumber

BAHAGIAN V
FI PROSES, LESEN DAN CAJ

15. Fi proses dan lesen
16. Caj abstraksi air
17. Caj pengubahan sumber air
18. Mendapatkan wang yang kena dibayar

BAHAGIAN VI
AM

19. Pengkompaunan kesalahan
20. Pematuhan kepada undang-undang bertulis lain
21. Pemakaian

JADUAL PERTAMA
JADUAL KEDUA
JADUAL KETIGA
JADUAL KEEMPAT
JADUAL KELIMA
JADUAL KEENAM

ENAKMEN SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2019

KAEDAH-KAEDAH SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2023

PADA menjalankan kuasa yang diberikan oleh seksyen 76 Enakmen Sumber Air Negeri Kelantan [*Enakmen 13*]. Pihak Berkuasa Negeri dengan ini membuat kaedah-kaedah seperti yang berikut:

BAHAGIAN I
PERMULAAN**Nama dan permulaan kuat kuasa**

1. Kaedah-kaedah ini boleh dinamakan Kaedah-Kaedah Sumber Air Negeri Kelantan 2023 dan hendaklah disifatkan telah mula berkuat kuasa pada 1 Januari 2020.

Tafsiran

2. Dalam Kaedah-Kaedah ini, melainkan jika konteksnya menghendaki makna yang lain—

“domestik” ertinya penggunaan air untuk tujuan rumah persendirian, sara diri dan kegunaan awam;

“Enakmen” ertinya Enakmen Sumber Air Negeri Kelantan 2019 [*Enakmen 13*];

“fi lesen” ertinya bayaran yang dikenakan ke atas setiap satu lesen yang telah diluluskan oleh Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan;

“fi proses” ertinya bayaran yang dikenakan ke atas setiap satu borang permohonan lesen yang diisi untuk diproses oleh Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan bagi mendapat kelulusan;

“gangguan” merujuk kepada—

- (a) pengurangan pada kadar aliran sumber air;
- (b) pengurangan pada kuantiti dan kualiti air sesuatu sumber air;
- (c) pencemaran sumber air atau alam sekitarnya;
- (d) kerosakan pada struktur fizikal sesuatu sumber air atau alam sekitarnya;
- (e) menjejaskan atau mengubah sempadan antara negeri; atau
- (f) apa-apa keadaan lain yang difikirkan oleh Pengarah yang boleh mendatangkan kesan buruk kepada sumber air.

“Jabatan” ertinya Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan yang ditubuhkan di bawah seksyen 7 Enakmen;

“komersial” ertinya abstraksi air selain daripada untuk tujuan bekalan air domestik termasuklah kegunaan kilang, industri, loji jana kuasa elektrik, hotel, air mineral, tempat peranginan, padang golf, pusat cuci kereta, tapak semaian, akuakultur, pertanian, penternakan dan sebarang aktiviti lain;

“Pengaruh” ertinya Pengarah yang dilantik di bawah seksyen 8 Enakmen, seksyen 6 Enakmen Bekalan Air 1995 dan seksyen 3A Enakmen Parit dan Sungai 1935;

“pengubahan sumber air” ertinya merujuk kepada kawalan penggunaan sumber air termasuk kerja-kerja atau aktiviti di bawah seksyen 14 selain abstraksi di bawah seksyen 12.

BAHAGIAN II KUASA PENGARAH

Kuasa Pengarah terhadap aktiviti abstraksi, cari gali, pelencongan air dan pengubahan sumber

3. Pengarah boleh, dengan kelulusan Pihak Berkuasa Negeri melalui pemberitahuan dalam *Warta*, mengenakan caj abstraksi, cari gali, pelencongan air, dan aktiviti pengubahan sumber kepada seseorang yang mengabstrak, mencari gali, melencong air dan menjalankan aktiviti pengubahan sumber berdasarkan kepada kuantiti penggunaan air mentah atau sumber tersebut dan hasil keluaran daripada aktiviti yang dijalankan.

BAHAGIAN III PELESENAN

Lesen

4. (1) Tertakluk kepada mana-mana undang-undang bertulis lain, bagi maksud mana-mana abstraksi air, cari gali, pelencongan air dan aktiviti pengubahan sumber, tiada seseorang pun dibenarkan untuk menyebabkan atau membenarkan sebarang gangguan atau pelencongan air terhadap sumber air dan kawasan tadahan air kecuali dilesenkan.

(2) Suatu permohonan lesen di bawah seksyen 35 atau pembaharuan lesen di bawah seksyen 39 bagi lesen di bawah Enakmen hendaklah dibuat kepada Pengarah dalam borang permohonan yang ditentukan oleh Pihak Berkuasa Negeri.

(3) Setiap permohonan lesen hendaklah dibuat sepertimana yang ditentukan oleh Pengarah disertai dengan fi proses yang ditetapkan dalam Senarai A – Jadual Pertama.

(4) Apabila permohonan lesen diluluskan oleh Setiausaha Kerajaan Negeri, fi lesen yang ditetapkan dalam Senarai B – Jadual Pertama hendaklah dijelaskan.

(5) Setiap lesen yang dikeluarkan adalah sah selama satu tahun atau suatu tempoh masa lain yang ditetapkan oleh Pengarah dan perlu diperbaharui dalam tempoh tiga bulan sebelum tamat tempoh tersebut.

(6) Setiap satu lesen yang dikeluarkan adalah merujuk dan terpakai bagi satu aktiviti atau peralatan pengabstrakan atau lokasi, cari gali, pelencongan air dan aktiviti perubahan sumber dari mana-mana sumber air dan kawasan tadahan air.

(7) Sebelum pengeluaran apa-apa lesen, Pengarah boleh menghendaki pemohon untuk mendepositkan sejumlah wang sebagai sekuriti sebagaimana yang ditentukan oleh Pengarah bagi tujuan memastikan pematuhan terma dan syarat lesen.

(8) Lesen hendaklah dipamerkan, dikemukakan dan tidak boleh dipindah milik.

Lesen menggerudi

5. (1) Tiada orang boleh menggerudi air tanah atau menjalankan apa-apa kerja yang berkaitan dengan air tanah melainkan dibenarkan melalui suatu lesen yang dikeluarkan di bawah seksyen 12 dan 13.

(2) Permohonan lesen hendaklah dibuat mengikut pengkelasan iaitu Kelas A untuk telaga bersaiz kurang atau sama dengan 150mm dan Kelas B melebihi 150mm.

(3) Mana-mana permohonan lesen di bawah seksyen 35 atau pembaharuan lesen di bawah seksyen 39 Enakmen hendaklah dibuat kepada Pengarah dalam borang permohonan yang ditentukan di bawah seksyen 75.

(4) Setiap permohonan lesen hendaklah dibuat sepertimana yang ditentukan oleh Pengarah disertai dengan fi proses yang ditetapkan dalam Senarai A-Jadual Pertama.

(5) Apabila permohonan lesen diluluskan oleh Setiausaha Kerajaan Negeri, fi lesen yang ditetapkan dalam Senarai B – Jadual Pertama hendaklah dibayar.

(6) Setiap lesen yang dikeluarkan adalah sah selama satu tahun atau suatu tempoh masa lain yang ditetapkan oleh Pengarah dan perlu diperbaharui dalam tempoh tiga bulan sebelum tamat tempoh tersebut.

Kelayakan

6. Setiap individu atau golongan orang yang berikut adalah layak untuk memohon lesen—

- (a) mana-mana orang perseorangan yang berstatus warganegara Malaysia dan berumur 18 tahun ke atas;
- (b) suatu syarikat yang didaftarkan di Malaysia;
- (c) Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Kelantan; atau
- (d) suatu agensi atau jabatan Kerajaan sama ada peringkat Negeri atau Persekutuan.

Syarat-syarat kelulusan

7. (1) Pemegang lesen hendaklah mematuhi semua terma dan syarat lesen.

(2) Tertakluk kepada mana-mana undang-undang bertulis lain, lesen hanya akan dikeluarkan setelah Pengarah dengan kelulusan Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan berpuas hati bahawa –

- (a) borang permohonan yang dikemukakan adalah lengkap; dan
- (b) fi bagi permohonan dan lesen abstraksi air telah dijelaskan.

(3) Pengarah boleh menentukan terma dan syarat lesen untuk dipatuhi oleh pemegang lesen sebagai tambahan kepada terma dan syarat sebagaimana dinyatakan dalam subkaedah (2).

(4) Pengarah dengan kelulusan Setiausaha Kerajaan Negeri boleh dari semasa ke semasa membatalkan, meminda atau menambah mana-mana terma dan syarat lesen yang dikeluarkan di bawah Kaedah-Kaedah ini.

(5) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi syarat dikenakan adalah melakukan sesuatu kesalahan.

Lesen sementara

8. (1) Suatu lesen sementara boleh dikeluarkan kepada mana-mana pemohon bagi kerja-kerja kecemasan dan keadaan lain yang difikirkan perlu oleh Pengarah.

(2) Kecemasan tersebut termasuk yang perlu disegerakan oleh faktor risiko keselamatan atau gangguan alam sekitar yang perlu diluluskan dengan segera dalam tempoh yang ditetapkan oleh Pengarah.

(3) Jika permohonan bagi suatu lesen telah ditolak oleh Pengarah, lesen sementara yang dikeluarkan hendaklah menjadi tidak sah dengan serta-merta.

(4) Fi bagi suatu lesen sementara hendaklah tidak melebihi jumlah fi lesen yang ditetapkan dalam kaedah ini.

(5) Caj bagi sesuatu lesen sementara adalah sebagaimana Jadual Kedua dan Ketiga.

(6) Pemegang suatu lesen sementara hendaklah mempunyai hak, kewajipan, liabiliti dan obligasi yang sama sebagaimana pemegang lesen di bawah Kaedah-Kaedah ini.

(7) Sebelum pengeluaran apa-apa lesen, Pengarah boleh menghendaki pemohon untuk mendepositkan jumlah wang sebagai sekuriti sebagaimana yang ditentukan oleh Pengarah bagi tujuan memastikan pematuhan terma dan syarat lesen dan Enakmen ini.

(8) Lesen sementara hendaklah sah bagi tempoh tidak melebihi melebihi 12 bulan dari tarikh lesen sementara itu dikeluarkan.

(9) Suatu lesen sementara boleh diperbaharui semula sehingga tempoh yang tidak melebihi 24 bulan dari tarikh tamat permohonan lesen sementara pertama dikeluarkan

(10) Lesen sementara tidak boleh dipindah milik.

(11) Pengarah boleh pada bila-bila masa, atas apa-apa alasan yang difikirkan munasabah membatalkan lesen sementara.

BAHAGIAN IV KAWALAN ABSTRAKSI, CARI GALI, PELENCONGAN AIR DAN AKTIVITI PENGUBAHAN SUMBER

Kawalan am

9. (1) Mana-mana pemohon hendaklah mendapatkan kebenaran bertulis daripada Pengarah sebelum menjalankan kerja-kerja menggali, pembinaan muka sauk dan aktiviti pengubahan sumber.

(2) Setiap aktiviti abstraksi, cari gali, pelencongan air dan aktiviti pengubahan sumber yang dilesenkan hendaklah dilengkapi dengan alat sukatan atau meter alir yang berfungsi sepenuhnya.

(3) Pemegang lesen hendaklah, dengan kos sendiri, memastikan alat sukatan atau meter alir berada dalam keadaan baik dan berfungsi sepenuhnya pada sepanjang masa.

(4) Pemegang lesen hendaklah mengemukakan kepada Pengarah bacaan-bacaan yang diambil daripada alat sukatan atau meter alir dari semasa ke semasa sebagaimana yang ditentukan oleh Pengarah.

(5) Pemegang lesen hendaklah memastikan alat sukatan atau meter alir tidak diusik, diubah atau dialihkan tanpa kebenaran Pengarah.

(6) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi kaedah ini adalah melakukan suatu kesalahan.

Kawalan abstraksi air tanah

10. (1) Tiada seseorang pun dibenarkan untuk mengabstrak air tanah, mencari gali, menggerudi, mengejet atau membina sebarang telaga termasuklah untuk mendalam, membesar atau mengubah telaga sedia ada bagi abstraksi air tanah tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis daripada Pengarah.

(2) Kerja atau aktiviti di bawah subkaedah (1) hendaklah jika dikehendaki oleh Pengarah dijalankan di bawah seliaan oleh seorang ahli kaji bumi atau mendapat kebenaran bertulis daripada Jabatan Mineral dan Geosains.

(3) Seseorang yang berniat hendak menjalankan sebarang ujian pengepaman hendaklah memberi notis bertulis kepada Pengarah dalam tempoh empat belas hari sebelum sesuatu ujian itu dijalankan.

(4) Seseorang yang mengabstrak air tanah hendaklah menjalankan ujian pengepaman mengikut tempoh ujian pengepaman air tanah sekali pada setiap lima tahun atau tempoh lain yang ditetapkan serta kemudiannya mengemukakan kepada Pengarah laporan daripada setiap ujian pengepaman tersebut.

(5) Pengarah boleh jika difikirkan perlu, mengarahkan pemegang lesen atau mana-mana orang untuk membina dan menyelenggara telaga pemantauan atas perbelanjaan sendiri bagi setiap telaga pengeluaran.

(6) Pemegang lesen hendaklah, atas kosnya sendiri, menjalankan pemantauan kualiti dan paras air tanah pada setiap tahun atau pada tempoh masa lain yang ditetapkan dan laporan pemantauan tersebut dikemukakan kepada Pengarah.

Kawalan abstraksi air sungai dan lain-lain sumber air

11. (1) Tiada seorang pun dibenarkan untuk mengabstrak air dari mana-mana sumber air dan kawasan tadahan air termasuklah sungai, lembangan sungai, empangan, alur air, tasik atau kolam sama ada semulajadi atau buatan, tanah perairan, perairan pantai dan lain-lain sumber air melainkan jika pengabstrakan tersebut dilesenkan.

(2) Pengarah pada bila-bila masa boleh mengarahkan mana-mana pemegang lesen, orang atau pihak berkuasa awam, atas perbelanjaan mereka sendiri, untuk mengeluarkan sebarang peralatan dari kawasan abstraksi air atau untuk melakukan apa-apa kerja yang difikirkan perlu oleh Pengarah.

Kawalan abstraksi air laut

12. (1) Tiada seorang pun dibenarkan untuk mengabstrak air laut dari perairan pantai dan tanah perairan termasuklah bagi tujuan penjanaan elektrik, sistem penyejukan industri minyak dan petroleum, hidroelektrik, penyahmasinan air laut, rekreasi dan navigasi serta lain-lain penggunaan sama ada berbentuk komersil atau sebaliknya melainkan jika pengabstrakan tersebut dilesenkan.

(2) Tiada seorang boleh menyebabkan kemasukan atau pelepasan bahan buangan atau bahan pencemar daripada kawasan pengabstrakan air laut ke dalam mana-mana perairan pantai dan tanah perairan.

(3) Tiada seseorang pun boleh menyebabkan pemendapan tanah, penerobosan air masin, kemusnahan tanah perairan, mempercepatkan pengaliran bahan buangan dan pencemar atau sebarang kesan lain yang dianggap sebagai memudaratkan oleh Pengarah yang timbul berikutan dari atau berkaitan dengan sebarang aktiviti abstraksi air laut.

Kawalan pelencongan air

13. (1) Tertakluk kepada seksyen 14 Enakmen, apa-apa aktiviti di kawasan pelencongan air tidak boleh dijalankan melainkan dengan kebenaran secara bertulis daripada Pengarah.

(2) Tiada seorang pun boleh menyebabkan kemasukan atau pelepasan bahan buangan atau pencemar daripada kawasan pelencongan air ke dalam mana-mana sumber air dan kawasan tadahan air.

(3) Pemegang lesen hendaklah, atas kosnya sendiri, menjalankan pemantauan terhadap kualiti dan kadar alir air pada tempoh masa yang ditetapkan dan laporan pemantauan tersebut hendaklah dikemukakan secara bertulis dan berkala sebagaimana ditetapkan oleh Pengarah.

(4) Melainkan dibenarkan sebaliknya, setiap pelencongan air yang dilesenkan hendaklah dilengkapi dengan alat sukatan yang berfungsi sepenuhnya.

(5) Tindakan untuk meninggalkan, menutup atau memberhentikan terus operasi muka sauk atau mana-mana premis hendaklah dimaklumkan kepada Pengarah dalam tempoh empat belas hari dari tarikh tindakan itu bagi mengelakkan berlakunya pencemaran terhadap sumber air dan segala perbelanjaan di atas tindakan yang akan diambil ditanggung oleh pemegang lesen.

(6) Pemegang lesen hendaklah mematuhi sebarang arahan daripada Pengarah bagi tujuan yang dinyatakan dalam subkaedah (5).

(7) Mana-mana pemegang lesen yang tidak mematuhi subkaedah (5) adalah melakukan suatu kesalahan.

(8) Pengarah boleh pada bila-bila masa mengarahkan pemegang lesen, atas perbelanjaan mereka sendiri untuk mengeluarkan semua peralatan muka sauk atau mana-mana premis dari kawasan pelencongan air atau berkenaan apa-apa kerja yang difikirkan perlu oleh Pengarah.

(9) Jika terjadi apa-apa kemalangan atau kerosakan pada muka sauk atau mana-mana premis yang menyebabkan gangguan kepada kualiti, kuantiti dan aliran sumber air, pemegang lesen hendaklah dalam tempoh dua puluh empat jam memaklumkan kepada Pengarah.

(10) Pemegang lesen di dalam subkaedah (9) hendaklah, atas perbelanjaannya sendiri, mengambil apa-apa langkah yang perlu bagi mengurangkan kesan gangguan tersebut ke tahap yang memuaskan Pengarah.

(11) Walau apa pun subkaedah (10), Pengarah boleh melalui notis bertulis mengarahkan mana-mana orang untuk mengambil semua tindakan yang munasabah bagi membersihkan, mengawal atau mengurangkan kesan gangguan tersebut dari sumber air dan kawasan tadahan air dan pemegang lesen tersebut hendaklah menanggung segala kos yang terlibat.

Kawalan aktiviti pengubahan sumber

14. (1) Kecuali dibenarkan secara nyata di bawah peruntukan mana-mana undang-undang lain, tiada seseorang pun boleh, selepas berkuat kuasanya Kaedah-Kaedah ini mengendalikan, tanpa kebenaran bertulis daripada Pengarah, apa-apa aktiviti pengubahan sumber dalam mana-mana sumber air dan kawasan tadahan air sebagaimana dinyatakan dalam Jadual Ketiga.

(2) Jika, pada pendapat Pengarah, suatu aktiviti, kerja, struktur atau bangunan, dalam sumber air dan kawasan tadahan air adalah menyebabkan pengurangan pada kadar aliran sungai atau degradasi kualiti air atau menjejaskan alam sekitar, Pengarah boleh mengarahkan orang yang mengendalikan aktiviti itu atau tuan punya atau penghuni struktur atau bangunan secara bertulis –

(a) untuk mengubahsuai atau menghentikan aktiviti itu; dan

(b) untuk mengubahsuai, memindah atau mengalihkan struktur atau bangunan itu.

(3) Pengarah atau mana-mana orang yang dibenarkan olehnya secara bertulis boleh, pada bila-bila masa, memasuki dan memeriksa mana-mana bangunan atau premis yang telah diberi kebenaran di bawah subkaedah (1).

BAHAGIAN V
FI PROSES, LESEN DAN CAJ

Fi proses dan lesen

15. (1) Mana-mana orang yang menjalankan operasi di bawah Kaedah-Kaedah ini adalah tertakluk kepada fi yang berikut:

(a) Fi proses; dan

(b) Fi lesen.

(2) Fi proses bagi setiap permohonan perlu dikemukakan kepada Pengarah bersama-sama borang yang ditetapkan dan hendaklah dibayar sebagaimana yang ditetapkan di dalam Senarai A - Jadual Pertama.

(3) Fi lesen bagi setiap pemegang lesen hendaklah dibayar sebagaimana yang ditetapkan dalam Senarai B - Jadual Pertama.

Caj abstraksi air

16. (1) Caj abstraksi akan dikira berdasarkan penggunaan air mentah yang direkodkan oleh meter penggunaan atau anggaran penggunaan oleh Jabatan yang dikira munasabah oleh Pengarah. Bacaan meter akan dibuat setiap enam bulan sekali atau pada masa yang difikirkan patut oleh Pengarah.

(2) Bacaan meter penggunaan air mentah dalam ukuran meter padu oleh pemegang lesen perlu dikemukakan kepada Pengarah dan disahkan pada setiap bulan selewat-lewatnya pada 7 hari bulan pada bulan berikutnya.

(3) Setiap pemegang lesen perlu membayar caj penggunaan air mentah yang diabstrak sebagaimana yang ditetapkan dalam Jadual Kedua.

(4) Pembayaran hendaklah dijelaskan dalam masa tujuh hari dari tarikh pengeluaran bil .

Caj pengubahan sumber air

17. (1) Caj pengubahan sumber air ditetapkan berdasarkan aktiviti atau kerja-kerja yang boleh menjejaskan kuantiti atau kualiti sumber air.

(2) Setiap pemegang lesen perlu membayar caj pengubahan sumber air sebagaimana yang ditetapkan dalam Jadual Ketiga.

(3) Pembayaran hendaklah dijelaskan dalam masa tujuh hari dari tarikh pengeluaran bil .

Mendapatkan wang yang kena dibayar

18. (1) Apa-apa jumlah wang yang berkenaan dengan aktiviti yang dilesenkan hendaklah kena dibayar dalam masa tujuh hari dari tarikh pengeluaran bil, notis, resit, atau invoice dan jika jumlah itu tidak dibayar sedemikian, jumlah itu boleh didapatkan oleh Pengarah sebagai suatu hutang yang terakru kepada Kerajaan Negeri melalui tindakan sivil di mahkamah.

(2) Suatu pernyataan bertulis oleh mana-mana pegawai diberi kuasa oleh Pengarah dan diperakui sewajarnya yang menyatakan amaun yang kena dibayar hendaklah menjadi keterangan prima facie mengenai bayaran yang kena dibuat oleh pemegang lesen di bawah subkaedah (1).

BAHAGIAN VI AM

Pengkompaunan kesalahan

19. (1) Pihak Berkuasa Negeri boleh menetapkan mana-mana kesalahan di bawah Enakmen ini atau perundangan subsidiarinya sebagai suatu kesalahan yang boleh dikompaun. Senarai kesalahan, penalti dan kompaun adalah sebagaimana dinyatakan dalam Jadual Keempat.

(2) Pengarah dengan keizinan Pendakwa Raya, boleh pada bila-bila masa sebelum suatu pertuduhan dimulakan, mengkompaun mana-mana kesalahan yang ditetapkan di bawah subkaedah (1) dengan menerima daripada orang yang disyaki dengan munasabah telah melakukan kesalahan itu suatu jumlah wang tidak melebihi lima puluh peratus daripada denda maksimum yang orang itu adalah bertanggung jika dia telah disabitkan dengan kesalahan itu, dalam apa-apa masa sebagaimana yang dinyatakan dalam tawaran bertulis Pengarah.

(3) Suatu tawaran yang dibuat di bawah subkaedah (2) boleh dibuat pada bila-bila masa selepas kesalahan itu dilakukan tetapi sebelum apa-apa pendakwaan baginya dimulakan, dan jika jumlah yang dinyatakan dalam tawaran itu tidak dibayar dalam masa yang dinyatakan dalam tawaran itu, atau apa-apa pelanjutan masa sebagaimana yang Pengarah boleh diberikan, pendakwaan bagi kesalahan itu boleh dimulakan pada bila-bila masa selepas itu, terhadap orang kepadanya tawaran itu dibuat. Borang tawaran untuk mengkompaun kesalahan adalah seperti di Jadual Kelima.

(4) Jika mana-mana orang yang ditawarkan kompaun mengaku salah dan bersetuju dengan tawaran ini, hendaklah melengkapkan borang penerimaan tawaran untuk mengkompaun seperti di Jadual Keenam dan membuat pembayaran kompaun tersebut di Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan.

(5) Jika suatu tawaran telah dikompaun dibawah subkaedah (2), tiada pendakwaan boleh dimulakan berkenaan dengan kesalahan itu terhadap orang yang kepadanya tawaran kompaun telah dibuat, apa-apa dokumen, peralatan, bahan atau benda yang disita berkaitan dengan kesalahan itu hendaklah dilucut hak dan dilupuskan menurut arahan Pengarah.

(6) Semua jumlah wang yang diterima di bawah subkaedah (2) hendaklah dibayar Kumpulan Wang Disatukan Bagi Negeri Kelantan.

Pematuhan kepada undang-undang bertulis lain

20. Pengeluaran mana-mana lesen atau kebenaran di bawah Kaedah-Kaedah ini tidak mengesahkan apa-apa perbualan atau tindakan yang menghendaki permit, kebenaran atau kelulusan tertentu di bawah mana-mana undang-undang bertulis yang lain dan pemegang lesen tidak dikecualikan daripada mematuhi kehendak undang-undang bertulis yang lain berkenaan dengan permit, kebenaran atau kelulusan itu.

Pemakaian

21. Sekiranya terdapat ketidakselarasan atau percanggahan di antara Kaedah-Kaedah ini dengan kaedah-kaedah di bawah Enakmen Bekalan Air 1995 dan/atau Enakmen Parit dan Sungai 1935, peruntukan Kaedah-Kaedah ini adalah mengatasi.

JADUAL PERTAMA

SENARAI A

FI PROSES

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>RM</i>
1.	Lesen abstraksi air tanah ¹	150.00
2.	Lesen abstraksi badan air (sungai, terusan, tasik, kolam, laut dan lain-lain air permukaan) ²	150.00
3.	Lesen penggerudian air tanah	150.00

1. Permohonan telaga baharu, permohonan telaga sedia ada, permohonan tambahan telaga baharu bagi kategori pertanian, perladangan, penternakan, perikanan dan kolam memancing.
2. Permohonan baru, permohonan sedia ada, permohonan tambahan baharu lesen abstraksi badan air bagi kategori pertanian, perladangan, penternakan, perikanan, kolam memancing dan perlombongan.

SENARAI B

FI LESEN

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>RM</i>
1.	Abstraksi air tanah ¹	200.00
2.	Abstraksi badan air (sungai, terusan, tasik, kolam, laut dan lain-lain air permukaan)	200.00
3.	Penggerudian air tanah	
	(a) Kategori telaga tiub saiz kurang/sama 150mm	200.00
	(b) Kategori telaga tiub melebihi saiz 150mm	400.00
1.	Permohonan telaga baharu, permohonan telaga sedia ada, permohonan tambahan baharu lesen abstraksi air tanah dan bagi kategori pertanian, perladangan, penternakan, perikanan dan kolam memancing.	
2.	Permohonan baharu, permohonan sedia ada, permohonan tambahan baharu lesen abstraksi badan air, bagi kategori pertanian, perladangan, penternakan, perikanan, kolam memancing dan pelancongan.	

JADUAL KEDUA

CAJ ABSTRAKSI AIR

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>RM</i>
1.	Caj abstraksi sumber air untuk tujuan bekalan air domestik dan bekalan air awam	0.01/m ³
	*Pengguna Domestik >2,500 liter/hari	
2.	Caj abstraksi sumber air untuk tujuan bekalan air industri/ komersial	0.05/m ³
3.	Caj Abstraksi Air Laut	0.01/m ³
4.	Caj Abstraksi Perlombongan	0.05/m ³
	(a) Pasir	
	(b) Mineral lain	

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>RM</i>
5.	Caj Abstraksi Sumber Air untuk kategori –	0.05/m ³
	(a) Pertanian dan pertanian Tanah Tinggi Lojing	
	(b) Perladangan	
	(c) Penternakan	
	(d) Perikanan	
	(e) Kolam memancing	

I. ABSTRAKSI AIR BAGI KATEGORI PERTANIAN DAN PERTANIAN TANAH TINGGI LOJING

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>Sara diri</i> <i><10 m³/hari</i>	<i>Komersial</i> <i>≥10 m³/hari</i>
1.	Kadar caj air mentah pertanian dan pertanian Tanah Tinggi Lojing	PERCUMA (Kecuali pertanian Tanah Tinggi Lojing hendaklah menggunakan kadar komersial)*	RM0.05/m ³

II. CAJ ABSTRAKSI AIR BAGI KATEGORI PERLADANGAN

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>Sara diri</i> <i><10 m³/hari</i>	<i>Komersial</i> <i>≥10 m³/hari</i>
1.	Kadar Caj Air Mentah Peladangan	PERCUMA	RM0.05/m ³

III. CAJ ABSTRAKSI AIR BAGI KATEGORI PENTERNAKAN

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>Sara diri</i>	<i>Komersial</i>
1.	Kadar caj air mentah penternakan	PERCUMA	RM0.05/m ³

*SARA DIRI: < 2,000 Ternakan arnab, ayam, itik dan lain-lain unggas
< 50 Ternakan lembu, kerbau, kuda dan lain-lain
<100 kambing, bebiri dan rusa
<10 Babi

KOMERSIAL: ≥ 2,000 Ternakan arnab, ayam, itik dan lain-lain unggas
≥ 50 Ternakan lembu, kerbau, kuda dan lain-lain ruminan
≥ 100 kambing, bebiri dan rusa
≥ 10 Babi

III. CAJ ABSTRAKSI AIR BAGI KATEGORI PERIKANAN

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>Sara diri < 40 m²</i>	<i>Komersial ≥ 40 m²</i>
1.	Kadar caj air mentah perikanan	PERCUMA	RM0.05/m ² (Caj mengikut saiz keluasan kolam)

IV. CAJ ABSTRAKSI AIR BAGI KATEGORI KOLAM MEMANCING

<i>No.</i>	<i>Perkara</i>	<i>JSANK</i>
1.	Kadar caj air mentah kolam memancing	RM 0.05 / m ² (caj mengikut saiz keluasan kolam)
		Caj minima RM50

JADUAL KETIGA

KADAR CAJ PENGUBAHAN SUMBER AIR

<i>Kod</i>	<i>Seksyen</i>	<i>Aktiviti Pengubahan Sumber</i>	<i>Kadar Caj</i>
1	14(4)	Kerja-kerja tanah, perlombongan (pasir/ mineral)	Fi proses RM150.00 Fi lesen RM200.00/ tahun
	14(1)	Sistem penyejukan industri	Caj abstraksi air RM0.05/m ³
			Caj pengubahan sumber air : keluasan struktur/ tapak RM3.00/m ²
2	14(1)	Pemasangan paip/kabel utiliti	
3	14(2)	Penjajaran/ pelencongan sungai	
4		Pembangunan di dalam rizab sungai, zon perlindungan dan sumber air:	
	14(1)	(a) Pembinaan bangunan/ infrastruktur (jalan raya/ jambatan/ landasan/ pemetung)	
	14(1)	(b) Pembinaan saluran/saliran	

<i>Kod</i>	<i>Seksyen</i>	<i>Aktiviti Pengubahan Sumber</i>	<i>Kadar Caj</i>
	14(1)	(c) Pembinaan kolam	
	14(4)	(d) Pembinaan dermaga/jeti	
	14(1)	(e) Benteng hakisan	
	14(1)	(f) Pemecah ombak	
	14(1)	(g) Pengorekan lumpur dan kelodak	
	14(1)	(h) Pembinaan sekatan bagi tujuan menangkap ikan	Fi proses RM150.00
	14(1)	(i) Lain-lain	Fi lesen RM200.00/ tahun
5	14(1)	Pembinaan jambatan & pembentung (culvert)	Caj pengubahan sumber air:
6	14(1)	Penambakan	keluasan struktur/ tapak RM3.00/m ²
7		Infrastruktur sumber air:	
	14(1)	(a) Pembinaan muka sauk / telaga jejari	
	14(1)	(b) Pembinaan alir keluar air sisa	
	14(1)	(c) Pembinaan empangan	
	14(1)	(d) Pembinaan weir	
	14(1)	(e) Pembinaan <i>log boom</i> (penghadang sampah)	
	14(4)	(f) Pelencongan	
8	14(4)	Pertanian, penternakan	
	34(4)	Perikanan kecuali had sara diri *Sara diri – rujuk Jadual Kedua Sara Diri	
9	14(3)	Pembinaan penjanaan elektrik	Fi proses RM150.00 Fi lesen RM200.00/ tahun
			Kadar caj :- Caj pengubahan sumber air :
	12(1) (a)	Menstor air (takungan air)	RM50,000.00/ megawatt RM 25.00 per hektar / tahun
10	34 (2) (f)	Navigasi Aktiviti rekreasi air	Persendirian Fi proses – RM150.00

<i>Kod</i>	<i>Seksyen</i>	<i>Aktiviti Pengubahan Sumber</i>	<i>Kadar Caj</i>
		Fi Lesen	
		Kelas i 0-20 tan	RM100.00
		Kelas ii 21-500 tan	RM350.00
		Kelas iii 501-tan ke atas	RM1000.00
		Komersial	
		Fi proses:	RM150.00
		Fi lesen:	RM200.00/tahun
		Kadar caj navigasi	
		Kelas i 0-20 tan	RM100.00
		Kelas ii 21-500 tan	RM350.00
		Kelas iii 501 tan ke atas	RM1000.00
		Kadar caj rekreasi air:	
		Kenderaan berenjin	
		– RM10.00 /unit	
		Kenderaan tanpa enjin	
		– RM5.00 /unit	

JADUAL KEEMPAT

SENARAI KESALAHAN, PENALTI & KOMPAUN DI BAWAH ENAKMEN SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2019

SEKSYEN 71 (PENGGOMPAUNAN KESALAHAN)

<i>SEKSYEN</i>	<i>PENALTI</i>	<i>KOMPAUN</i>
Seksyen 12	Denda tidak melebihi	RM150,000.00
Kawalan penggunaan sumber air	RM300,000.00 atau penjara selama tempoh tidak melebihi 5 tahun atau kedua-duanya.	Minimum RM 300.00
Seksyen 13	Denda tidak melebihi	RM150,000.00
Pengabstrakan air tanah	RM 300,000.00 atau dan sebagai tambahan dikenakan denda RM 1,000.00 sehari bagi setiap hari sepanjang kegagalan atau pelanggaran itu berterusan.	Minimum RM 300.00

<i>SEKSYEN</i>	<i>PENALTI</i>	<i>KOMPAUN</i>
Seksyen 14 Lencongan, halangan, gangguan aliran air semula jadi	Denda tidak melebihi RM300,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 5 tahun atau kedua-duanya.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 18 Kawalan pembaziran air	Denda tidak melebihi RM300,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 5 tahun atau kedua-duanya.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 24 Larangan pencemaran sumber air	Didenda tidak melebihi RM1,000,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 7 tahun atau kedua-duanya dan bagi kesalahan yang berterusan, didenda sebanyak RM1,000.00 bagi tiap-tiap hari yang kesalahan itu berterusan selepas notis oleh Pengarah menghendaki pematuhan telah disampaikan.	RM500,000.00 Minimum RM 1,000.00
Seksyen 25 Perisytiharan kawasan perlindungan	Didenda tidak melebihi RM300,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 5 tahun atau kedua-duanya.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 27 Pengurusan air larian hujan	Didenda tidak melebihi RM300,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 5 tahun atau kedua-duanya.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 31 Tindakan semasa musim kemarau	Didenda tidak melebihi RM100,000.00 atau dipenjarakan tidak melebihi tempoh 3 tahun atau kedua-duanya.	RM50,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 64 Pemberhentian pengabstrakan air	Didenda tidak melebihi RM50,000.00 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 1 tahun atau kedua-duanya.	RM25,000.00 Minimum RM 300.00
Seksyen 65 Kesalahan am	Didenda tidak melebihi RM100,000.00 atau penjarakan selama tempoh tidak melebihi 3 tahun atau kedua-duanya.	RM50,000.00 Minimum RM 300.00

<i>SEKSYEN</i>	<i>PENALTI</i>	<i>KOMPAUN</i>
Seksyen 66 Kesalahan yang berterusan	Didenda tidak kurang RM1,000.00 sehari bagi tiap-tiap hari kesalahan yang diteruskan.	Minimum RM 1,000.00

JADUAL KELIMA

ENAKMEN SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2019

KAEDAH-KAEDAH SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2023

BORANG TAWARAN UNTUK MENGGOMPAUN

Pengarah

Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan,
Tingkat Bawah, Blok 4, Kompleks Kota Darulnaim,
15503 Kota Bharu,
Kelantan.

Kepada:
.....
.....
.....

Rujukan:
Tarikh :

Tuan/Puan

Suatu laporan yang telah dibuat terhadap anda yang mengatakan anda telah melakukan kesalahan yang berikut/ di bawah seksyen/ kaedah/ Enakmen Sumber Air Negeri Kelantan 2019
Tarikh:.....Masa:.....pagi/petang*
Tempat:
Butir-butir kesalahan:

2. Anda adalah dengan ini dimaklumkan bahawa menurut kuasa yang terletak hak pada saya melalui Enakmen Sumber Air Negeri Kelantan 2019 dan Kaedah-Kaedah Sumber Air Negeri Kelantan 2023, saya bersedia dan dengan ini menawarkan untuk mengkompaun kesalahan ini dengan bayaran sebanyak RM.....(Ringgit Malaysia:). Jika tawaran diterima, pembayaran hendaklah dibuat dengan wang tunai atau kiriman wang, wang pos atau draf bank yang dibuat untuk dibayar kepada Pengarah Sumber Air Negeri Kelantan di pejabat yang tersebut di atas dan suatu resit rasmi akan dikeluarkan.

3. Tawaran ini akan berkuat kuasa selama hari dari tarikh pengeluaran notis dan jika tiada pembayaran diterima dalam tempoh tersebut, pendakwaan akan dimulakan tanpa notis selanjutnya.

Tarikh:

Pengarah
Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan

 JADUAL KEENAM

ENAKMEN SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2019

KAEDAH-KAEDAH SUMBER AIR NEGERI KELANTAN 2023

BORANG TAWARAN UNTUK MENGGOMPAUN

Kepada: Pengarah
 Jabatan Sumber Air Negeri Kelantan,
 Tingkat Bawah, Blok 4, Kompleks Kota Darulnaim,
 15503 Kota Bharu
 Kelantan.

Saya merujuk kepada tawaran untuk mengkompaun suatu kesalahan dengan nombor rujukan dan bertarikh..... saya terima tawaran itu dan menyertakan bersama ini wang tunai/kiriman wang / wang pos/draf bank No. * sebanyak RM (Ringgit Malaysia:) bagi menjelaskan sepenuhnya kompaun itu.

Tandatangan:

Nama (Huruf Besar):

No. Kad Pengenalan:

Alamat:

.....

.....

Tarikh:

 *Potong mana-mana yang tidak berkenaan

Bertarikh 4 November 2020
 [JAN.D.SULIT 340/15/28;
 PU.KN.1/G/128-1]

HAJI AHMAD ADLEE BIN YASIN
Setiausaha
Majlis Mesyuarat Kerajaan
Kelantan

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES ENACTMENT 2019

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES RULES 2023

ARRANGEMENT OF RULES

PART I
PRELIMINARY

Rules

1. Citation and commencement
2. Interpretation

PART II
POWER OF DIRECTOR

3. Power of Director on the activity of water abstraction, exploration diversion and resource alteration

PART III
LICENCING

4. Licence
5. Drilling licence
6. Qualification
7. Conditions of approval
8. Temporary licence

PART IV
CONTROL OF ABSTRACTION, EXPLORATION, DIVERSION OF WATER
AND RESOURCE ALTERATION ACTIVITY

9. General control
10. Control of abstraction of ground water

Rules

11. Control of abstraction of river water and other water resources
12. Control of abstraction of sea water
13. Control of diversion of water
14. Control of resources alteration activity

PART V
PROCESS, LICENCE FEE AND CHARGE

15. Processing and licence fee
16. Water abstraction charge
17. Resources alteration charge
18. Recovery of money due

PART VI
GENERAL

19. Compounding of offences
20. Compliance with other written laws
21. Application

FIRST SCHEDULE
SECOND SCHEDULE
THIRD SCHEDULE
FOURTH SCHEDULE
FIFTH SCHEDULE
SIXTH SCHEDULE

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES ENACTMENT 2019

STATE OF KELANTAN LICENCING AND WATER RESOURCES RULES 2023

IN the exercise of power conferred by section 76 of the State of Kelantan Water Resources Enactment [*Enactment 13*], the Kelantan State Authority hereby makes the following rules:

PART I
PRELIMINARY

Citation and commencement

1. 1. These rules may be cited as the State of Kelantan Licencing And Water Resources Rules 2023 and shall be deemed to have come into operation on 1 January 2020.

Interpretation

2. In these Rules, unless the context otherwise requires—

“domestic” means water usage for the purpose of private housing, subsistence and public use;

“Enactment” means State of Kelantan Water Resources Enactment 2019 [*Enactment 13*];

“licence fee” means a charge imposed on each licence that has been approved by the Kelantan State Water Resources Department;

“processing fee” means payment imposed on each application form filled to be processed by the Kelantan State Water Resources Department for an approval;

“disturbance” refers to—

- (a) a reduction in flow rate of water resources;
- (b) a reduction in quantity and quality of water resources;
- (c) pollution of water resources or its environment;
- (d) damage to physical structure of a water resource or its environment; or;
- (e) affect or alter the state boundary; or
- (f) any other circumstances deem fit by the Director which may have adverse effects on water resources.

“Department” means the Kelantan State Resources Department established under section 7 of the Enactment;

“commercial” means abstraction of water other than for the purpose of domestic water supply including the usage for factory, industry, electric power plant, hotel, mineral water, resort, golf course, car wash, nursery, aquaculture, agriculture, farming and any other activities;

“Director” means a Director appointed under section 8 of this Enactment, section 6 of the Water Supply Enactment 1995 and section 3A of the Drainage and River Enactment 1935;

“resources alteration” means refer to the control of using the water resources include work or activity that stated on section 14 Enactment except the abstraction under section 12 Enactment.

PART II POWER OF DIRECTOR

Power of Director on the activity of water abstraction, exploration, diversion, resource alteration

3. The Director may, with the approval of the State Authority by notification in the *Gazette*, impose charges of water abstraction, exploration, diversion and resource alteration activity to any person who abstract, explore, divert water and operate a resource alteration activity based on the quantity of water or resource to be used and product generated from the activity.

PART III LICENCING

Licence

4. (1) Subject to any other written laws, for the purpose of any abstraction, exploration, diversion of water and water resources alteration, no person shall be allowed to cause or permit any disturbance or diversion to water resources and water catchment area unless licenced.

(2) An application for a licence under section 35 or renewal of licence under section 39 of the Enactment shall be made to the Director in the application form as determined by the State Authority.

(3) Each application of licence shall be made as determined by the Director and followed by process fee that has been determined in List A of First Schedule.

(4) Once the application of licence is approved by the State Secretary, licence fee set out in List B of the First Schedule shall be paid.

(5) Each licence issued is valid for one year or a period of time stipulated by the Director and shall be renewed three months prior to expiration.

(6) A licence issued is subject and applies to only a single activity, equipment or location of abstraction or location, exploration, diversion of water and resource alteration activity from any water resources and water catchment area.

(7) Prior to the issuance of any licence, the Director may require the applicant to deposit a sum of money as securities as determined by the Director for the purpose of ensuring compliance with the terms and conditions of the licence.

(8) Licences shall be displayed, submitted and is non-transferable.

Drilling licence

5. (1) No person shall be allowed to drill for ground water or carry on any related work unless permitted by a licence issued under sections 12 and 13.

(2) Application for a licence must be made according to the classification of Class A for wells of less or equal size 150mm and Class B above 150mm.

(3) Any application for a licence under section 35 or renewal of a licence under section 39 of the Enactment shall be made to the Director in the application form specified by section 75.

(4) Every licence application shall be made as determined by the Director accompanied by the process fee set out in List A- First Schedule.

(5) When the licence application is approved by the State Secretary, the licence fee set out in List B - First Schedule shall be paid.

(6) Each licence issued is valid for one year or any period of time specified by the Director and shall be renewed within three months before the expiration of that period.

Qualification

6. Each of the following individual or group of people are eligible to apply for a licence—

- (a) any person who is a citizen of Malaysia and aged 18 years old above;
- (b) a company registered in Malaysia;
- (c) Kelantan State Local Authorities; or
- (d) an agency or government department either State or Federal level.

Conditions of approval

7. (1) A licensee shall comply with all the terms and conditions of licence.

(2) Subject to any other written laws, the licence will only be issued after the Director with the approval of the State Secretary is satisfied that –

- (a) the application form is completed; and
- (b) fees for such application and water abstraction licence has been paid.

(3) The Director may determine terms and conditions of licence to be adhered to by licensee in addition to the terms and conditions as mentioned in subrule (2).

(4) The Director with the approval of State Secretary may from time to time cancel, amend or add any terms and conditions of a licence issued under these Rules.

(5) Any licensee who does not comply with the conditions imposed commits an offense.

Temporary licence

8. (1) A temporary licence may be issued to any applicant for emergency work and other circumstances if it thinks necessary by Director.

(2) Such emergencies include those that need to be expedited by safety risk factors or environmental disturbances that need to be approved immediately within the period specified by the Director.

(3) If the application for a licence has been rejected by the Director, the temporary licence issued shall become invalid immediately.

(4) The fee for a temporary licence shall not exceed the amount of the licence fee prescribed in these rule.

(5) The fee for a temporary licence as in Second Schedule and Third Schedule.

(6) The holder of a temporary licence shall have the same rights, duties, liabilities and obligations as the licensee under these Rules.

(7) Prior to the issuance of any licence, the Director may require the applicant to deposit a sum of money as securities as determined by the Director for the purpose of ensuring compliance with the terms and conditions of the licence and Enactment.

(8) A temporary licence shall be valid for a term not exceeding 12 months from the date of its issuance.

(9) A temporary licence may be renew for a term not exceeding 24 months from the expiry date of the first application for a licence

(10) A temporary licence shall not be transferable.

(11) The Director may at any time, any reason he deems reasonable revoke a temporary licence.

PART IV
CONTROL OF ABSTRACTION, EXPLORATION, DIVERSION OF WATER
AND RESOURCE ALTERATION ACTIVITY

General control

9. (1) Any applicant shall obtain written permission from the Director before conducting excavation works, construction of forks and resource conversion activities.

(2) Every licenced abstraction activities, exploration, water diversion and resource alteration shall be equipped with a fully functional measurement device or flow meter.

(3) The licensee shall, at his own costs, provide and ensure all measuring device or flow meter is in good functional condition at all times.

(4) The licensee shall submit to the Director readings taken from measuring device or flow meter from time to time as determined by the Director.

(5) The licensee shall ensure that the measuring device or flow meter shall not be altered, tampered or removed except with the approval of the Director.

(6) Any licensee who fails to comply with this rule commits an offence.

Control of abstraction of ground water

10. (1) No person shall be allowed to extract ground water, explore, drill, jetting or build any well including to deepen, enlarge or change existing well for abstraction of ground water without prior written approval from the Director.

(2) Works or activities under subrule (1), shall if required by the Director be conducted under the supervision of a geologist or with the written approval from the Department of Mineral and Geoscience.

(3) A person intending to do any pumping test shall notify the Director of such intention in writing within fourteen days before any such test is carried out.

(4) A person who abstracts ground water shall carry out pumping test according to duration of ground water pumping test once in every five years or any other prescribed period and thereafter provide the Director report on each pumping test conducted.

(5) The Director may if deems necessary, instruct a licensee or any person to build and maintain monitoring well at his own costs for every production well.

(6) A licensee shall, on his own costs, monitor quality and level of ground water every year or any other prescribed period and report for such monitoring shall be submitted to the Director.

Control of abstraction of river water and other water resources

11. (1) No person shall be permitted to abstract water from any water resources and water catchment area including rivers, river basins, dams, streams, lakes or ponds whether natural or artificial, territorial waters, coastal waters and other water resources unless the abstraction is licenced.

(2) The Director may at any time direct any licensee, any person or public authority, at their own expense, to remove any equipment from the water abstraction area or to perform such work as the Director thinks fit.

Control of abstraction of sea water

12. (1) No person is allowed to abstract sea water from any coastal waters and wetland including for the purpose of generating electricity, cooling system in oil and petroleum industry, hydroelectricity, desalination of sea water, recreation and navigation as well as other uses either a commercial nature or otherwise unless the abstraction is licenced.

(2) No person can lead to entry or discharge of wastes or pollutants from the sea water abstraction into any coastal waters and wetland.

(3) No person shall cause soil deposition, salt water intrusion, destruction of wetland, expediting wastes and pollutant in-flow or any other effects which are deemed harmful by the Director arising out of or in connection with any abstraction of sea water activity.

Control of diversion of water

13. (1) Subject to section 14 of the Enactment, any activities in area of water diversion shall not be carried out unless with written approval from the Director.

(2) No person may cause entry or discharge of waste or pollutant from area of water diversion into any water resources and water catchment area.

(3) A licensee shall, on his own cost, carry out monitoring on water quality and flow rate at the specified time and report for such monitoring shall be submitted in written form and scheduled as prescribed by the Director.

(4) Unless permitted otherwise, every licenced diversion of water shall be equipped with fully functional measuring devices.

(5) Action to leave, close or cease operation of intake point or any premises shall be notified to the Director within fourteen days from date of action to avoid pollution of water resources and all costs incurred on such measures taken shall be borne by the licensee.

(6) A licensee shall comply with any order from the Director for the purposes of subrule (5).

(7) A licensee who does not comply with subrule (5) commits an offence.

(8) The Director may at any time instruct the licensee, at their own costs, to remove any equipment of intake point or any premises from area of water diversion or in relation to any works that deems necessary by the Director.

(9) In the event of any accident or damage at intake or any premises which causes disturbance to quality, quantity and flow of water resources, the licensee shall within twenty four hours notify the Director.

(10) The licensee under subrule (9) shall, at his own costs, take any necessary measures to mitigate effect of such disturbance to the satisfaction of the Director.

(11) Notwithstanding subrule (10), the Director may by written notice direct any person to take all reasonable measures to clean, control, or mitigate effects of such disturbance from water resources and water catchment area, and such licensee shall bear all costs incurred.

Control of resource alteration activity

14. (1) Save as may be expressly authorized under the provisions of any other law, no person shall, after the commencement of these Rules operates, without approval in writing of the Director, any resource alteration activity within any water resources and water catchment area as prescribed in the Third Schedule.

(2) If, in the opinion of the Director, an activity, works, structure or building, within any water resources and water catchment area is causing a reduction in the volume or flow of water or the degradation of the quality of water or adverse impact on the environment, the Director may direct the person operating the activity or the owner or occupier of the structure or building in writing –

(a) to modify or cease the activity; and

(b) to modify, relocate or remove the structure or building.

(3) The Director or any person authorized by him in writing may, at any time, enter and inspect any building or premise to which permission is given under subrule (1).

PART V PROCESSING FEE, LICENCE AND CHARGE

Processing and licence fee

15. (1) Any person who wishes to operate under this Rules is subject to the following fees and charges:

(a) processing fee; and

(b) licence fee.

(2) The processing fee for each application must be submitted to the Director together with the prescribed form and shall be paid as specified in List A – First Schedule.

(3) Licence fee for every licensee shall be paid as prescribed in List B –First Schedule.

Water abstraction charge

16. (1) Abstraction charges will be calculated based on the use of raw water recorded by the consumption meter or estimated usage by the Department that is reasonable by the Director. Meter readings will be made every six months or at such time as the Director thinks fit.

(2) Meter reading of raw water consumption in cubic meter by the licensee must be submitted to the Director and verified every month latest by the 7th day of the following month.

(3) Each licensee must pay the abstract raw water consumption charges as prescribed in the Second Schedule.

(4) Payment must be made within seven days after the bill is issued.

Water resource alteration charge

17. (1) Water resource alteration charges are set based on activities or works that may affect the quantity or quality of water resources.

(2) Each licensee must pay the water resource alteration charges as prescribed in the Third Schedule.

(3) Payment shall be made within seven days after the bill is issued.

Recovery of money due

18. (1) Any sum of money in respect of licenced activities shall be payable within seven days from the date of issuance of the bill, notice, receipt or invoice and if such sum is not paid, the sum may be recoverable by the Director as a debt due to the State Government through civil action in court.

(2) A written statement by any person authorized by the Director and duly certified specifying the amount due shall be prima facie evidence of the payment that has to be made by the licensee under subrule (1).

Part IV GENERAL

Compounding of offences

19. (1) The State Authority may prescribe any offence under this Enactment or its subsidiary legislation as a compoundable offence. The list of offences, penalties and compounds as prescribed in the Fourth Schedule.

(2) The Director with the consent of the Public Prosecutor, may at any time before the commencement of a charge, compound any offence prescribed under subrule (1) by receiving from a person reasonably suspected of having committed the offence a sum not exceeding fifty percents of the maximum fine which the person is liable to if he has been convicted of the offence, within such time as may be specified in the written offer of the Director.

(3) An offer made under subrule (2) may be made at any time after the offence is committed but before any prosecution is instituted, and if the amount specified in the offer is not paid within the time specified in the offer, or such extension of time as the Director may grant, prosecution for the offence may be instituted at any time thereafter, against the person to whom the offer was made. The offer form for compounding offence is as in the Fifth Schedule.

(4) Any person who pleads guilty and agrees to the compound offered shall, complete the acceptance form as in Sixth Schedule and pay the compound at the State Water Resources Department.

(5) If an offer has been compounded under subrule (2), no prosecution shall be instituted in respect of the offence against the person to whom the compound offer was made, any documents, equipment, materials or things seized in connection with the offence shall be forfeited and disposed of in accordance with the directions of the Director.

(6) All sums received under subrule (2) shall be paid into the Consolidated Fund for the State of Kelantan.

Compliance with other written laws

20. . The issuance of any licence or permission under these Rules shall not validate any act or action that requires specific permit, permission or approval under any other written law and the licensee is not exempted from complying with the requirement of any written law relating to such permit, permission or approval.

Application

21. In the event of any inconsistency or discrepancy between these Rules and any provisions under the Water Supply Enactment 1995 and/or the Rivers and Drainage Enactment 1935, the provisions of these Rules shall prevail.

FIRST SCHEDULE

LIST A

PROCESSING FEE

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>RM</i>
1.	Groundwater abstraction licence ¹	150.00

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>RM</i>
2.	Water body abstraction licence (rivers, canals, lakes, ponds, sea and other surface water) ²	150.00
3.	Groundwater drilling licence	150.00
1.	New wells application, existing wells application, additional new wells applications for agriculture, plantation, livestock, fisheries and fishing categories.	
2.	New applications, existing applications, new application for water body abstraction licence for categories in agriculture, plantation, livestock, fisheries, fishing ponds and mining.	

LIST B

LICENCE FEE

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>RM</i>
1.	Groundwater abstraction ¹	200.00
2.	Abstraction of water bodies (rivers, canals, lakes, ponds, seas and other surface water)	200.00
3.	Groundwater drilling	
	(a) Category of tube well size less/ same size 150mm	200.00
	(b) The category of tube wells exceeds the size 150mm	400.00
1.	New wells application, existing wells application, additional applications for groundwater abstraction licence and for categories in agriculture, plantation, livestock, fisheries and fishing pond.	
2.	New applications, existing applications, new application for water body abstraction licence for categories in agriculture, plantation, livestock, fisheries, fishing ponds and tourism.	

SECOND SCHEDULE

WATER ABSTRACTION CHARGE

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>RM</i>
1.	Water resources abstraction charges for the purpose of domestic water supply and public water supply	0.01/m ³

* Domestic Consumers > 2,500 liters / day

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>RM</i>
2.	Water source abstraction charges for industrial / commercial water supply purposes	0.05/m ³
3.	Seawater abstraction charges	0.01/m ³
4.	Mining Abstraction Charges	0.05/m ³
	(a) Sand	
	(b) Other minerals	
5.	Water Resources Abstraction Charges for category –	0.05/m ³
	(a) Agriculture and Agriculture Lojng Highland	
	(b) Farming	
	(c) Livestock	
	(d) Fisheries	
	(e) Fishing pond	

I. WATER ABSTRACTION FOR AGRICULTURE AND LOJING HIGHLAND AGRICULTURE

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>Subsistence</i> <i><10 m³/Day</i>	<i>Commercial</i> <i>≥10 m³ /Day</i>
1.	Agricultural and agricultural crude Lojng Highland water charge rate	FREE (Except Lojng Highland agriculture shall use commercial rates) *	RM0.05/m ³

II. WATER ABSTRACTION CHARGES FOR PLANTATION

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>Subsistence</i> <i><10 m³/Day</i>	<i>Commercial</i> <i>≥10 m³ /Day</i>
1.	Plantation raw water charge rate	FREE	RM0.05/m ³

III. WATER ABSTRACTION CHARGES FOR LIVESTOCK

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>Subsistence</i> <i><10 m³/Day</i>	<i>Commercial</i> <i>≥10 m³ /Day</i>
1.	Livestock raw water charge rate	FREE	RM0.05/m ³

- *SSUBSISTENCE: < 2,000 Livestock rabbits, chickens, ducks and other poultry
< 50 Livestock of cattle, buffaloes, horses and others
<100 goats, sheep and deer
<10 Pigs
- COMMERCIAL: ≥ 2,000 Livestock of rabbits, chickens, ducks and other poultry
≥ 50 Livestock of cattle, buffaloes, horses and other ruminants
≥ 100 goats, sheep and deer
≥ 10 Pigs

III. WATER ABSTRACTION CHARGES FOR FISHERY

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>Subsistence</i> <i><40 m³/Day</i>	<i>Commercial</i> <i>≥40 m³/Day</i>
1.	Fishery raw water charge rate	FREE	RM0.05/m ³ (charge according to the size of the pool area)

IV. WATER ABSTRACTION CHARGES FOR FISHING POND

<i>No.</i>	<i>Subject</i>	<i>JSANK</i>
1.	Fishery pool raw water charge rate	RM0.05/m ² (charge according to the size of the pool area) Minimum charge RM50

THIRD SCHEDULE

WATER SOURCE CHANGE CHARGE RATE

<i>Code</i>	<i>Section</i>	<i>Resource Change Activities</i>	<i>Charges Rate</i>
1	14(4)	Earthworks, mining (sand / minerals)	Processing fee RM150.00 Licence fee
	14(1)	Industrial cooling system	RM200.00/year Water abstraction charges RM0.05/m ³

<i>Code</i>	<i>Section</i>	<i>Resource Change Activities</i>	<i>Charges Rate</i>
			Water resource change Structure/site area charges RM3.00/m ²
2	14(1)	Utility pipe / cable installation	
3	14(2)	Alignment / diversion river	
4		Development in river reserves, protection zones and water resources:	
	14(1)	(a) Construction of buildings / infrastructure (roads/ bridges/runways/sewers)	
	14(1)	(b) Channel construction / drainage	
	14(1)	(c) Pool construction	
	14(4)	(d) Pier/ jetty construction	Processing fee
	14(1)	(e) Erosion fortress	RM150.00
	14(1)	(f) Wave breakers	Licence fee
	14(1)	(g) Mud drilling and mud	RM200.00/tahun
	14(1)	(h) Construction of restrictions for the purpose of fishing	Water Source
	14(1)	(i) Others	Change Charges: Structure/site area charges RM3.00/m ²
5	14(1)	Construction of Bridges & Sewers (Culvert)	
6	14(1)	Reclamation	
7		Water Resources Infrastructure:	
	14(1)	(a) Construction of muka sauk / radius wells	
	14(1)	(b) Construction of wastewater outlet	
	14(1)	(c) Dam construction	
	14(1)	(d) Weir construction	
	14(1)	(e) Construction of log boom (trash barrier)	
	14(4)	(f) Diversion	
8	14(4)	Agriculture, livestock	
	34(4)	Fisheries except subsistence limit	
		* Self - Refer to the Second Schedule of Subsistence	

<i>Code</i>	<i>Section</i>	<i>Resource Change Activities</i>	<i>Charges Rate</i>
9	14(3)	Electrical generation construction	Processing Fee RM150.00 Licence Fee RM200.00/years Rate of Charge : RM50,000.00/ megawatt
	12(1) (a)	Water store (water reservoir)	RM 25.00 per hectare / years
10	34 (2)(f)	Navigation Water recreational activities	Private Processing Fee – RM150.00
			Licence Fee
		Class i 0-20 tons	RM100.00
		Class ii 21-500 tons	RM350.00
		Class iii 501- Tons up	RM1000.00
			Commercial Processing Fee: RM150.00 Licence Fee: RM200.00/years
			Navigation charge rate
		Class i 0-20 ton	RM100.00
		Class ii 21-500 tons	RM350.00
		Class iii 501 Tons up	RM1000.00
			Water recreation rate charge:
		Vehicles with engine – RM10.00 /unit	
		Vehicles without engine – RM5.00 /unit	

FOURTH SCHEDULE

LIST OF OFFENSES, PENALTIES & COMPOUNDS
UNDER STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES ENACTMENT 2019SECTION 71
(COMPUNDING OF OFFENCES)

<i>SECTION</i>	<i>PENALTIES</i>	<i>COMPOUNDS</i>
Section 12 Control of water resources usage	Fine not exceeding RM300,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 5 years or both.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Section 13 Abstraction of ground water	Fine not exceeding RM 300,000.00 or and in addition be fined to RM 1,000.00 per day for each day during which the failure or contravention continues.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Section 14 Diversion, obstruction, disruption of natural water flow	Fine not exceeding RM300,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 5 years or both.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Section 18 Control of water wastage	Fine not exceeding RM300,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 5 years or both.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Section 24 Prohibition against pollution of water resources	Fine not exceeding RM1,000,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 7 years or both for continuing offences.	RM500,000.00 Minimum RM 1,000.00
	A further fine of RM1,000.00 for each day that the offence continues after notice requiring compliance by the Director was served.	
Section 25 Proclamation of protected area	Fine not exceeding RM300,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 5 years or both.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00
Section 27 Storm water management	Fine not exceeding RM300,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 5 years or both.	RM150,000.00 Minimum RM 300.00

<i>SECTION</i>	<i>PENALTIES</i>	<i>COMPOUNDS</i>
Section 31 Action during drought	Fine not exceeding RM100,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 3 years or both.	RM50,000.00 Minimum RM 300.00
Section 64 Furnishing information	Fine not exceeding RM50,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 1 year or both.	RM25,000.00 Minimum RM 300.00
Section 65 General offence	Fine not exceeding RM100,000.00 or imprisonment for a term not exceeding 3 years or both.	RM50,000.00 Minimum RM 300.00
Section 66 Continuous offence	Fine not less than RM1,000.00 per day for each day the offence continues.	Minimum RM 1,000.00

FIFTH SCHEDULE

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES ENACTMENT 2019

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES RULES 2023

OFFER TO COMPOUND FORM

Director
Kelantan State Water Resources Department,
Ground Floor, Block 4, Kota Darulnaim Complex,
15503 Kota Bharu,
Kelantan.

To:
.....
.....
.....

References:
Date :

Sir/Madam,
A report has been made against you stating that you have committed the following offences/ under section/rules/State of Kelantan Water Resources Enactment 2019
Date:.....Time:morning/evening*
Place :
Detail of the offences:.....
.....

2. You are hereby informed that by virtue of the powers vested in me by the State of Kelantan Water Resources Enactment 2019 and the State of Kelantan Water Resources Rules 2023, I am prepared to compound this offence for a sum of RM..... (Malaysian Ringgit:). If this offer is accepted, payment must be made by cash/remittance/postal order/bank draft to the Director of Kelantan State Water Resources Department at the office quoted above and an official receipt will be issued upon payment.

3. This offer to compound will be valid fordays from the date of issuance of the notice and if no payment is received within that period, the prosecution will be instituted against you without further notice.

Date:

Director
Kelantan State Water Resources Department

SIXTH SCHEDULE

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES ENACTMENT 2019

STATE OF KELANTAN WATER RESOURCES RULES 2023

OFFER TO COMPOUND ACCEPTANCE FORM

To: Director
 Kelantan State Water Resources Department,
 Ground Floor, Block 4, Kota Darulnaim Complex,
 15503 Kota Bharu,
 Kelantan.

I am referring to an offer to compound with a reference number
 and dated..... I accept the offer
 and enclosed herewith the cash/remittance money/ postal money/bank draft No.*
 As much as RM
 (Ringgit Malaysia:)
 to fully explain the compound.

Signature:

Name (Capital Letter):

.....

No. Identity Card:

Address:

.....

.....

Date :

*Delete whichever not applicable

Dated 4 November 2020
 [JAN.D.SULIT 340/15/28;
 PU.KN.1/G/128-1]

HAJI AHMAD ADLEE BIN YASIN
Secretary
State Executive Council
Kelantan

Hak Cipta Pencetak (H)

PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD

Semua Hak Terpelihara. Tiada mana-mana bahagian jua daripada penerbitan ini boleh diterbitkan semula atau disimpan di dalam bentuk yang boleh diperolehi semula atau disiarkan dalam sebarang bentuk dengan apa jua cara elektronik, mekanikal, fotokopi, rakaman dan/atau sebaliknya tanpa mendapat izin daripada Percetakan Nasional Malaysia Berhad (Pencetak kepada Kerajaan Malaysia yang dilantik).

DICETAK OLEH
 PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD,
 CAWANGAN KUALA TERENGGANU
 BAGI PIHAK DAN DENGAN PERINTAH KERAJAAN MALAYSIA